

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 262.
1939. november 17., péntek.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GEZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradîi Közölny, în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1-1938, Trib. Arad.

A Népközösség kibontakozása*)

Irtá: Prohászka László dr.

Amikor az országos politikai pártokat — köztük a volt Magyar Pártot is — királyi törvényrendelettel felszabták, ezt követőleg a romániai kisebbségi magyarság hosszú időn át meg volt fosztva a testülettel való egyszervezkedésnek minden lehetőségétől. Nem képviselt bennünket hivatalosan senki és semmi az államhatalom és helyhatóságai előtt. Nem volt olyan közijogilag is elismert csucs-szervezetünk, amely népegyéniségünk kifelé való megtestesülését jelentette és amelyen át szükségleteinket, panaszainkat és jogszereleinket teljes népi súlyunkkal terjeszthettük volna az ország kormánya elé.

A Nemzeti Újjászülés Arcvonalá létesítéséről szóló törvény végrehajtási utasításában (Mónit. Ofic. 1939. I. 5.) nyertünk csak törvényes jogot és biztosítékot arra, hogy ezt a képviselőket a NUF keretében saját alosztályként magunk megteremthessük. Nem a régi értelemben vett politikai pártot, hanem azt a gyakorlatibb elgondolást és adott helyzetünknek is inkább megfelelő nemzet-társadalmi alapszervezetet, melyet a németek a „Deutsche Volksgemeinschaft” képeben már a régi pártviszonyok között is meg tudtak teremteni.

Kétségtelen, hogy a magyar Népközösségbe való tömörüléssel a romániai magyarság politikai fejlődésvonalának egyik niabb jelentős mérföldkövéhez érkezett. Mint minden újjászülés, úgy ez a mi sajátos átalakulásunk is egyelőre kevés aranyérték mellett, sok meddő salakot gyűrt a felszínre. Ne restelünk válogatni bennük! Ne csak ösztönösen, hanem tudatosan! Hiszen, aki tapasztalatokat gyűjt, hogy a tanulságokból oktatást merítsen, sohasem végez hiábaváló munkát.

Már a tagozatok alakuló gyűlésein határozottan meg lehetett érezni, hogy a közel másfél éves politikai báb-állapot tetszhalottsága alatt lényegbevágó átváltozás történt. Bizonyos értelemben örségváltás, sőt talán még ennél is több: nemzedékváltás ment végbe. Még inkább beigazolták ezt a kerületi választások. Ezek a legtöbb helyen merőben új embereket, soha nem hallott neveket emeltek ki az ismeretlenség homályából. Többnyire fiatal, sőt legfiatalabb korosztálybelieket. Azt gondoltuk, hogy ezzel egyik régi óhajításunk teljesedik be. Hiszen mindig sürgettük, hogy az ifjúság minél tömegesebben sorakozzék a népünk jogaiért küzdők táborába, hogy kellő politikai iskolázottságra és közéleti jártasságra tevé szert bármikor átvehesse tőlünk, idősebbektől a mindenkori magyar jövő szolgálatát.

Amennyire megfigyelhettem, több tagozatban (így a Szilágysághban, Háromszékben) simán, úgy személyi, mint dologi tekintetben összhangzatosan ment végbe ez az átalakulás. Más helyeken azonban — úgy nálunk Aradon is — az új felsorakozás, a nagy ügybuzgalom ellenkező végletbe csapott át és hamis vágányra tévedt. Ami nem is lehetett másként, tekintve, hogy a haitóerő, mely azt fűtötte, nem fakadt sem a magyar közönség, még kevésbé a testvériség forrásából. Szenvedélyes viták, sőt a gyűlölet határáig menő kifakadások és lesújtó bírálatok éktelenítették a hónapokig elhuzódó előkészítő tanácskozásokat. Ezek során akadtak „magyar testvérek”, kik nem állottak, hogy bünyös célzatossággal beállított vádakkal illessenek és lebecsüljenek kipróbált erkölcsi értékű férfiakat, akiknek neve évtizedes közéleti multiuk révén szinte fogalomná vált.

Egyidejűleg sommásan végeztek a volt Magyar Párttal is. Egyszerűen rásütötték a munkátársak bélyegét. Hangoztatták, hogy a párt nem

Olaszország folytatja békitő munkáját a Balkánon

Moszkva közli, hogy nem folytatják a finn-orosz tárgyalásokat —
Döntő minisztertanács Helsinbén

Németország is elhárította a holland-belga békejavaslatot

Róma. A Giornale d'Italia belgrádi tudósítója szerint jugoszláv politikai körökben úgy látják, hogy az olasz diplomácia arra törekszik, hogy Romániát és Bulgáriát is megnyerje a balkáni béke számára. Az esetleges kételyeket megnyugtatta az a tény, hogy a két állam között hamarosan létrejön a békés megállapodás.

Berlini jelentés szerint az Essener National Zeitung is a délkelet-európai helyzettel foglalkozik. A lap szerint Szófiából és Belgrádból olyan jelentések érkeznek, amelyek szerint számítani lehet Románia és Bulgária közeledésére. Kiemelik ezek a hírek, hogy Stoica ankarai román nagykövet, amikor Bucurestiből visszatérőben volt Ankarában, utját Szófiában megszakította és átadta az ottani román követnek Carol király Ófelsége üzenetét.

A Neue Baseler Zeitung legutóbbi számában azt írja, hogy Róma és Athén baráti kapcsolatai

nak megjavulása Mussolini erőfeszítéseinek az eredménye. A Duce a háború kitörésének kilátásától kezdve azon fáradozott, hogy a háború lehetőleg lokalizáltassék és távol maradjon a Balkántól és a Földközi-tengertől. Athénben kellőképpen tudták értékelni az olasz kormány fáradozásait és a közeledést a legteljesebb megértéssel fogadták. Itália balkáni politikája máris hatalmas eredményeket ért el és az összes balkáni államok rokonszenvvel és megértéssel figyelik a Duce világpolitikai jelentőségű munkáját. Róma és Athén baráti kapcsolatainak helyreállítása Mussolini politikájának fontos láncszeme s hidat képezhet Róma és Ankara között.

Moszkva. A Krasznaja Zvijezca című lap szerint az ankarai egyezmény arra bátorítja Angliát és Franciaországot, hogy bolsevista-ellenes blokkot hozzon létre a Balkánon. A lap célzást tesz arra, hogy Oroszország Bulgáriát lövekszik felhasználni e terv meghajtására.

Németország tárgyalatlannak tekinti a belga-holland békeközvetítést

Berlin. A délutáni órákban a következő hivatalos közleményt adták ki:

Von Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter fogadta a berlini belga és holland követeket és a vezér-nevében közölte velük, hogy az angol és francia kormányok rideg visszautasítása után a német birodalmi kormány is kimerítettnek tekinti a belga és holland warkodók békeközvetítő ajánlatát.

A hivatalos közleménynek a német újságok rövid kommentárokat szentelnek. Kiemelik, hogy Hollandia és Belgium békekezdeményezésének sikertelensége miatt minden felelősség Angliára hárul, mivel Anglia volt az az állam, amely módszeresen tervezte ki ezt a háborút és ezért csirájában akar elfojtani minden békelehetőséget.

A holland-belga békekezdeményezésre adott német válasz tartalmáról az amszterdami sajtó utján értesültek Párisban is. A francia válasz után nem kételkedtek abban, hogy Hitler elutasítja a Páris és London által adott békefeltételeket. A francia sajtó Hitler válaszával foglalkozva arra a megállapításra jut, hogy az ellenféllel semmiféle tárgyalás, vagy együttműködés el nem képzelhető. Azt írják, hogy a holland és belga békejavaslatok ügye Hitler válaszával végkép lezártaknak tekinthető.

A Frankfurter Zeitung írja: A holland szappanbuborék elpukkanása után újabb ügyet-

len propaganda kezdődött annak elhitéseére, hogy Németország katonai rajtaütésre készül Magyarország és Jugoszlávia ellen. Az olasz lapok csak néhány gunyos megjegyzésre szorúlnak ezzel a mesével kapcsolatban. A londoni Times is elismeri, hogy

semmitéle bizonyíték nem erősíti meg azokat a híreket, hogy Németország készül Délkelet-európa ellen.

Párisból jelentik: A Paris Midi amszterdami tudósítás alapján közli, hogy a holland és belga külügyminiszterek a közeljövőben Antwerpenben tanácskozássra ülnek össze, amelyen Hollandia és Belgium baráti kapcsolatainak kiszélesítését vitatják meg.

Madrid Angliával és Franciaországgal tárgyal

Madridból jelentik: Az elmúlt napon kezdődtek meg Madridban az angol-spanyol kereskedelmi tárgyalások. Az angol kereskedelmi küldöttséget a spanyol külügyminiszter fogadta a madridi angol nagykövet jelenlétében (Rador.)

Párisból jelentik: Jól értesült körök úgy tudják, hogy a Madridban most folyó francia-spanyol tárgyalások a befejezéshez közelednek és az egyezmény aláírása a legközelebbi napokban várható. (Rador.)

(FOLYTATÁS A 2-IK OLDALON)

sokat dolgozott és még kevesebb az, amit végzett. Rendezett országos és helyi gyűléseket megválasztásokat elég szép számmal, de maradandó eredményeket alig tud felmutatni. Meg kell jegyeznünk: azok vádoltak és azok ítélkeztek itt, akik a pártéletben soha — ismételt hívás és kérés után — sem vettek részt, sőt látható érdeklődést a magyar ügyek iránt mindaddig egyáltalán nem tanúsítottak. Azt hiszem, sokan érzik idő- és alkalmosságukat, annak, hogy rátegyük ezt a magyarpárti kérdést az elfogultság mérlegére.

Köztudomású, hogy a M. P. csak nevében és szerkezetében volt politikai párt. Lényegében sokkal inkább volt nemzet-társadalmunk összetartó és érdek-gondozó testülete, melynek hatal-

*) Az alább következő cikket, kitűnő aradi írója hozzájárulásával, a „Magyar Kisebbség” november-havi számából vettük át.

mi irányzata, kormányzati célkitűzése sohasem volt, mert nem is lehetett, de nem is akart lenni. Eppen ezért niből nyomatékosan ki kellett hangsúlyozni — bár alig szorult bizonyításra, — hogy a volt M. P. munkásságának értékét nem lehet és nem szabad az elért reális eredmények abszolút mértékével mérni.

Ma már éles körvonalakban, tömören áll előttünk a lezárt két évtizednek egész esemény- és küzdelem-sorozata, minden külső és belső állapotváltozása. És ha meggondoljuk, hogy az egymásra hitáló pártkormányoknak mindig mi voltunk a bünbájak, hogy nekünk a gyűlöletig szított szélső sovinizmussal, kisebbségi nemzet-testvérünk testvértelenségével, sőt még saját vértünkbeli elfajzott renegátáink aknamunkájával is meg kellett küzdenünk és még sok minden egyébbel, amivel szemben ugyyszólván tehetetlenségre voltunk kényszerítve. — akkor igazságosan meg kell állapítanunk, hogy sem a Magyar Párt, mint testület, sem annak központi és tagozati vezetőségei, sem pedig azok a kiváló férfiak, akik a parlamentári csoportban tevékenykedtek, arra a fenti felületes, lekicsinyítő bírálatra, valamint az ennek nyomába szegődő erkölcsi „capitis diminutio“-ra nem szolgáltak rá.

E szemle hasábjain nem otthonos a személyi kultusz. Nekem se kenyérem. Mégsem hallgathatom el azt a ténybeli igazságot, hogy egy gr. Bethlen György, Gyárfás Elemér, Jakabffy Elemér, Pál Gábor, Sándor József, Szabó Béni, Wiltner József és még sokan minden időközön át tisztelt nevű gladiátorai maradtak ennek a kitzdelmes korszaknak, akik tudást és képességet, kitűrést és áradtságot, sőt még vagyon és egészséget sem kímélve, sokszor valóságos laokooni kánok közé kalodázza hűségesen szolgálták az elnevezült sorsa magyarság ügyét.

Hogy hol vannak az eredmények? Ez ugyan itt nem peremkérdés, de válaszoznunk rá, csak úgy távirat-stílusban.

Először is: a kezdeti időben mennyi gondot, fáradozást igényelt politikai aktivitásunk egyengetése. Már ebben a munkában csaknem kivétel nélkül ott találjuk a későbbi M. P. vezetőségi tagokat. Ott vannak a népszövetségi panaszbeadványok (számszerint 15), képviselői a Szervezett Nemzetkisebbségi Kongresszuson, a kisebbségi ügy nemzet-politikai sajtószolgálatán. Gondoljunk a bányászati telepések, kisajátítására, ahol a beadott panasz 28 millió lejt eredményezett, a Csiki Magánjavak romlott ügyhalmazátára. Ott van az egyházak és iskolák jogi és tanügyi helyzete, államszerelvénye, utóbbiak nyilvánossági joga, tanszemélyzet nyelvvizsgálata. Ott van a tömegesen elbocsátott vasutasok, postások és egyéb közalkalmazottak ügye, a nyugdíjasok kálváriája. Ott van az ipari és mezőgazdasági munkásság munkafeltételeinek speciális rendezése. Ott van a vég nélküli állampolgársági kérdés... És most gondoljunk még arra a temérdek közérdekű és egyéni jogkérdésre, aminek az elintézését ama közéleti férfiaknak törvényhozási munkájukon felül vállalniuk kellett. És arról sem szabad megfeledkezni, hogy közben állandóan „en garde“ kellett lenniük a legkülönfélébb támadások kivédésére.

Mind ennek a sokféle elágazó részletfeladatnak az előkészítése a volt M. P. tisztult eszmekörében történt. És valamennyi határozat a központi pártvezetőség tervszerű és taktikai irányítása mellett került végrehajtásra.

Nyugodtan levonhatjuk a következtetést: abban, hogy a népkisebbségi jogeszmé ezen a területen a közvéleményben is gyökeret vert, abban, hogy az ma már a román állam sajtó jogrendszerében formailag és ténybelileg konszolidálódott, végül abban, hogy most egy megjavult politikai légkörben önálló népközösségbe szervezkedtünk, ami végeredményében — legalább is a gazdasági, kulturális és szociális életfeltételeinket tekintve — az örendelkezési és egyenlőségi jogeszmé elismerését jelenti, mind ebben kétségkívül lényeges része van a volt M. P. jogi és törvénytisztelő, de mindig méltóságtelejes és mindig gerinces, jogfenntartó elvi állásfoglalásának, mellyel a mai állapot kialakulását szellemileg és erkölcsileg egyaránt előkészítette.

Bánság leltéség, hogy a lapudósításokban sehol sem lehet nyomát találni annak, hogy a magyar népközösségi alakuló üléseken valaki ezt a két évtizedes korszakot néhány hálás szóval méltatta és lezárta volna. Pedig ezzel önmagunknak is tartozunk. Hiszen a hála olyas valami, ami erkölcsileg talán még inkább gazdagítja azt, aki adja, mint azt a másikat, aki kapja. Bizonyára sokak együttérzésével találkozom, amikor a legméltóbb helyen: itt, e szemle hasábjain ótolom ezt a mulasztást és a volt M. P., valamint a köréje tömörült közéleti vezetők politikai és közéleti munkássága iránt el-nem muló hálánknak és elismerésünknek adok kifejezést.

(FOLYTATÁS AZ I. OLDALRÓL)

Anglia minden héten egy csatahajót bocsát vízre

Londonból jelentik: Az angol fővárosban most jelent meg egy tengerészeti évkönyv, amely részletesen ismerteti a hadviselő államok tengeri erejét. A tengerészeti évkönyv azt közli, hogy mint eddig mindig, úgy most is a háború újból a tengeren fog eldőlni. Itt azonban a végső győzelem nem lehet másé, mint Angliáé, vagyis a szövetséges hatalmaké. Az évkönyv megállapítja, hogy Anglia a világ legerősebb tengeri hatalma, amely komoly túlerővel rendelkezik. Ezzel kapcsolatban adatokat is közöl az évkönyv, amely szerint Anglia 21 hatalmas páncélos csatahajóval rendelkezik, míg Németországnak az ilyenfajta hadihajókból mindössze öt darabja van. A szövetségesek hetvenhét

oirkálóval rendelkeznek a nyolc német cirkálóval szemben, Angliának egyedül hét repülő-anya-hajója van, míg Németország ilyen hajóval nem rendelkezik. A szövetséges hatalmaknak tízszer annyit torpedórombolója van, mint Németországnak. Az arány: 237, szemben 22 hasonló természetű német hajóval, Angliának és Franciaországnak 135 tengeralattjárója van, míg Németországnak a háború megkezdése előtt 65 buvárhajója volt. Ezek közül — közli az évkönyv, — legalább husz tengeralattjárót elsüllyesztettek a szövetséges hadihajók.

Rámutat az évkönyv, arra is, hogy Anglia egyre fokozza hadihajó-állományát és, ami példátlanul áll a fegyverkezés történelmében, — minden héten egy-egy újabb nagy csatahajót bocsát vízre.

De Monzie miniszter: Az evangéliumi igazságoknak kell érvényt szereznünk

Londonból jelentik: Eden gyarmatiügyi miniszter a következő nyilatkozatot adta az újságíróknak:

— Franciaországban tett látogatásunk mély benyomásokat hagyott hátra és bátorító hatással volt. Az angol csapatok által elfoglalt frontszakaszon mindenütt élénk ütemű munka folyt. A hangulat a legkitűnőbb a kedvezőtlen időjárás viszonyok ellenére is. A francia fronton alkalmunk volt megcsodálni a kitűnő francia hadsereget és erődkeményeket. Minden okunk megvan rá, hogy elismeréssel adózzunk a francia hadsereg állandó öberségéért, amelynek nyugodt önbizalma a mi számunkra is lelkesítőleg hat. (Rador).

Párisból jelentik: De Monzie francia köz-munkaügyi miniszter fogadta az újságírókat, akik előtt hosszabb nyilatkozatot tett Franciaország háborús céljairól.

— A francia ember — mondta többek között — talán nincsen teljesen tisztában a diplomáciai tárgyalások finomságaival, azonban nagyon is tisztában van azzal, hogy Franciaország nemcsak a gondolat szabadságának a megtestesítése, hanem az élet szabadságának is. Franciaország háborús célja a béke biztosítása és ezért a mi háborúba lépésünk a humanizmus érdekében történt. Nem igényeljük ezt a jogot a magunk számára, hogy mi legyünk az európai népek bírái,

azonban nem tűrhetjük, hogy barbárok fenyegetsenek bennünket. Vissza kell térnünk a keresztény szellemhez és

az evangéliumi igazságoknak kell érvényt szereznünk.

A békének az ideálját a valóságban kell megteremtteni és nemcsak papíron. (Rador).

Olaszország békét akar, de nem gyáva békét — jelentette ki Mussolini

Róma. Az egyetemi év megnyitása alkalmából a római diákság kezdeményezésére hatalmas ünneplésben részesítették Mussolinit. Délután a diák-

Moszkva nem tud a finn-orosz tárgyalások folytatásáról

Moszkva. A Szovjet Távirati Iroda hivatalos jelentést tett közzé a finn-szovjet tárgyalások megszakításáról. Eszerint Finnország hivatalos körei azt terjesztik, hogy a megegyezést elhalasztották és a Kremben folytatott tárgyalások csak ideiglenesen szakadtak meg.

Ez nem felel meg a valóságnak. Sokkal valószínűbb, hogy a finn körök nem akartak meg egyezni a Szovjettel és most is tovább folytatják a szovjetellenes politikájukat.

A párisi Havas hírvivőtség jelenti, hogy a legutóbbi napokban hírek terjedtek el arról, hogy a finn tengerpartok fölött szovjet repülők haladtak el. Tény, hogy az elmúlt vasárnap szovjet-orosz felderítő repülők jelentek meg és hír szerint két szovjet repülőgép a rossz időjárás következtében eltévedt utirányát. Az észet tengerpartokon felállított új szovjet támaszpontokon pedig a tenger hullámaiban több orosz vizirepülőgépet leszállítottak a bójáról és ezek erősen megrongálódtak.

Tanner finn pénzügyminiszter a külföldi lapudósítók előtt megerősítette, hogy

Finnország, amíg arra szükség lesz, fedezni tudja a honvédelmi kiadásokat.

A finn állami bank igazgatója is hasonló értelmű kijelentéseket tett és elmondotta, hogy az ország tartalék-hitelei érintetlenek és a pénzügyi helyzete kitűnő. A helsinki-i katonai körök kijelentése szerint a jelenlegi katonai rendszabályo-

ság óriási tömegekben sereglett a Palazzo Venezia előtti térre és később a polgári tömegek is csatlakoztak. Hat órákor már százezres tömegek álltak a téren, amikor Mussolini megjelent a miniszterelnökségi palota erkélyén. Leirhatatlan lelkesedés fogadta, majd az ünneplés lecsillapodása után felszólította a diákokat, hogy énekeljenek. Erre elénekeltek a birodalmi indulót, amelynek befejezése után a duce ezeket mondta:

— A mai diákoknak a könyvek mellett a puska kezeléséhez is kell értenie. Olaszország békét akar, de nem gyáva békét.

A harcér...

Páris. A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése: Megállapítható, hogy mára virradó éjszaka semmiféle említésre méltó esemény nem történt.

Berlin. A német hivatalos jelentés szövege mindössze ennyi: Tegnap nem történt semmi említésre méltó esemény.

Új angol nagykövet Párisban

Páris. Lebrun köztársasági elnök csütörtökön fogadta Ronald Hugh Campbell párisi új angol nagykövetet, aki átnyújtotta megbízólevelét. Beszédében a nagykövet hangzottatta, hogy a két népnek, az angolnak és a franciának az utolsó 25 év alatt most másodszor kell fegyvert fogni a hit és a szabadság megvédéséért.

— Anglia épp úgy, mint 1914-ben osztja Franciaország aggodalmait és reményeit és minden erőforrásával Franciaország oldalán áll.

Végül kiemelte a nagykövet a két ország felbonthatatlan egységét.

Lebrun elnök válaszában a két ország barátságát emelte ki és hangsúlyozta azt az elszántságot, amellyel a két ország közösen harcol szabadsága és bizonyos eszményeinek megvalósításáért.

kat feltétlenül fenn fogják tartani, tekintet nélkül a jelenleg Oroszországgal folvó tárgyalások kimenetelére.

A finn-szovjet tárgyalások félbeszakításáról érkező hírek Párisban azt a megyőződést keltezték, hogy

Moszkva gazdasági nyomással és az idegek háborújának módszerével akarja rábírní a finneket az ellenállás feladására.

A finn sajtó — helsinki-i jelentések szerint — semmiféle veszélytől, vagy áldozattól nem riad vissza az ország függetlenségének megvédése érdekében.

Francia politikai körök nagy rokonszenvvel fordulnak a kisállam magatartásával. A Finnország érdekében való közbelépés gondolata még nem merült fel Párisban, ahol tisztában vannak azzal, hogy minden olyan bonyodalom, amely a skandináv államokat fenyegetné, közvetlen összefüggésben lenne a háború egész kimenetelével.

A szovjet megfélemlítési akció Finnországgal szemben teljesen hatástalan. Ezért hosszú és egyetlen ideg-háború megindítása várható a Szovjettől, amelynek pedig az ez évi terméke olykor rossz mennyiséget hozott, hogy a vezetőknél súlyos gondokat okoz a tél háború nélkül is.

A Szovjetnek az a reménye, hogy Finnországban gazdasági össze-más következik be, teljesen elhibázott.

m.
es:
ben
bes
Asó

— D
ket.
bevor
noven
lunep
napok
ének
A
emlék
mót.

S
C
2

ir-
la-
tos
sé-
ca-
hat-

21.

Szenzációs aranylopás Budapesten

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség szenzációs aranylopás ügyében folytat nyomozást. A Schied aranyolvasztó cég bécsi fiókjának vezetője feljelentést tett a budapesti rendőrségen a cég budapesti vezetője, Dvorák Norbert igazgató ellen. A rendőrség a feljelentés alapján megállapította, hogy az igazgató kitűszámsra lopta az olvasztótégelyekből a szinaranyat, amelyet a maga számára elrejtett. Kiderült, hogy munkájában megkerülte az olvasztó kemencét és egy titkos hátsó ajtón keresztül belenyúlt a tégelybe és egy tele kanálnyi aranyat kiemelt. A hiányt mindig más fémmel pótolta. A szinaranyat a maga számára egykilős tömbökbe öntötte, azután pedig szabályszerűen fémjelvezette. Ezeket a tömböket a mihely egyik titkos pincéjében kis rekeszekbe bealaztatta. A detektívek meg is találták hatvan darab egykilős tömböt, amelynek értéke meghaladja a félmillió pengőt.

A vingai községi bíró hirtelen meghalt — felesége bánatában öngyilkosságot kísérelt meg

Vingáról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Repede Dumitru községi bíró hivatalában munkaközben rosszul lett és mire dr. Suciu körorvos megérkezett meghalt. Mikor hírül vitték az eseményt feleségének, Repede Sahibának, ez a szobában lévő egyik szekrényhez rohant, kivette onnan férjének töltött revolverét és azzal magára lőtt. A szerencsétlen asszonyt súlyos állapotban kórházba szállították. A kórházi orvosok megvizsgálták a sebeit, és megállapították, hogy a halálát a revolvergolya okozta. A temesvári ügyészség az ügyben elrendelte a boncolást.

Szerbnyelvű filmeket készítenek Budapesten

Budapest. Petrovics Szvetiszláv, az ismert filmszínész a jugoszláv kormány megbízásából tárgyalásokat folytatott Budapesten magyar és szerb nyelvű filmek készítésére. Jugoszláviának ugyanis nincs filmgyára és ezért határozták el, hogy a szerb nyelvű filmeket Budapesten készítsék. Petrovics megállapodott Kreszka Frigyes gyárossal és ennek értelmében közösen fogják gyártani a két nyelvű filmeket. A főszerepeket Petrovics Szvetiszláv játssza, aki hibátlanul beszél magyarul is. A három első darabot már kiválasztották. Az első film témájában a magyar—jugoszláv barátság domborodik ki.

Márton Aron, Erdély római katolikus püspöke:

„Harcok idejére, eszmék és népek elkeseredett küzdelmekor születünk“

A Római Katolikus Egyházmegyei Tanács (volt Status) évi közgyűlésén Erdély püspöke ismerlette az egyház és a katolikus telekezelési iskolák helyzetét és munkára szólította fel azokat, akik lelkiismereti felelősséget éreznek

Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: A Római Katolikus Egyházmegyei Tanács közgyűlését csütörtökön délelőtt 10 órakor kezdte meg a Szent Mihály templomban megtartott istentisztelettel, amelyet Márton Aron erdélyi római katolikus püspök pontifikált fénves papi segédlettel. Ezután a római katolikus gimnázium dísztermében gyűltek egybe a közgyűlés résztvevői és Gyárfás Elemér dr. szenátor, elnök indítványára kiüldöztetés hívtá Márton Aron püspököt, akit megérkezésekor a közgyűlés résztvevői lelkes üzenéssel fogadtak.

Márton Aron hosszabb beszédet mondott, amelyben ismertette az erdélyi római katolikus egyház és a római katolikus elemi, valamint középiskolák helyzetét. Hangsúlyozta, hogy

a mai helyzet minden eddiginél súlyosabb és ezért felszólít mindenkit az egyházért való munkára, azok közül, akik lelkiismereti felelősséget éreznek.

— Hagyjunk fel a mellébeszélésekkel — folytatta Márton Aron püspök, — mert csak a helyzet helyes megítélésével tudunk szembenézni az eseményekkel. Az egyházmegyei tanács munkájának két pillére van: a templom és az iskola.

Márton Aron ezután beszámolt az elemi iskolák helyzetéről és örömmel állapította meg, hogy

az erdélyi római katolikus elemi iskolák 1921-ben volt 15.000 növendék-létszáma a mai napig sem csökkent.

Ezután rátért arra Márton püspök, hogy az egyház ezekben az időkben fokozottabb tevékenységet vár hivatól, de azonnal ki is jelentette, hogy ezt a fokozottabb hozzájárulást meg is kapja, ami több iskola és templom felépítésében nyilvánult meg. A püspök beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— A kényelmes napokról le kell mondani, harcok idejére, történelmi időkre, eszmék és népek elkeseredett küzdelmekor születünk. Megéri, hogy a szerepet vállaljuk, összeálljunk mint még soha és a nyomasztó jelenben is tántoríthatatlan bizalommal dolgozzunk és mindent megtegyünk a szent célért: azokért, akik utánunk következnek.

Márton Aron püspök megnyitó beszéde után megállapították, hogy az egyházmegyei közgyűlésen 40 egyházi és 70 világi egyházmegyei tag jelent meg.

Gyárfás Elemér dr. szenátor felolvasta a közgyűlés által küldendő táviratok szövegeit. Táviratokat küldöttek Argetolanu miniszterelnöknek, Zigre Nicolae dr. kultuszminiszternek, Maglion bíboros szentszéki államtitkárnak, Dragomir Silviu dr. kisebbségi miniszternek, Mailáth Károly

gróf, volt erdélyi püspöknek, Cassulo Andrea szentszéki követnek és Cisar érseknek.

Az ebédszünet megszakításával délután 4 órakor folytatták a közgyűlést és akkor került sor a jelentések felolvasására. Ezek közül a legfontosabb az volt, amellyel kapcsolatban

elhatározta a közgyűlés, hogy újabb akció kezd a tanítók és tanárok állami segélyének kiharcolására.

A vezetőséget felkérték, hogy minden törvényes eszközzel vívják ki a római katolikus tanárok állami segélyének ügyét. A jelentések felolvasásának végeztével az igazgatótanács kiegészítése következett és az igazgatótanács tagjai a következők lettek:

Az egyház részéről: Pater Sándor Vitalis és Szabó György kanonok, világi részről: gróf Bély Kálmán, Györv Lajos dr., Hevesi József, báró Szentkereszthy Béla, Urmánczy Jeromos és Hinleder-Fels Ákos.

Márton Aron püspök mondott ezután záróbeszédet és köszönetét fejezte ki a megjelenteknek közreműködésükért.

Fél 6 órakor ért véget a közgyűlés.

FORUM filmszínház. — Tel.: 20-10

MA! Elbűvölő... csodálatos... izgalmas... a francia filmvilág legelragadóbb szatyrja:

Viviane Romance

a legnagyobb filmjében:

BOSFOR A három titkaiban

John Lodge és DALIO-val.

Román hír-dó: Ófelsége II. Carol király gyermekkorából és a román-magyar válogatott fociball-mérkőzésről.

FOX-hír-dó: A franciák által megszállt területekkel és a MAGINOT-vonalat látképekkel.

Előadások 5, 7.15 és 9.15-kor. Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgönycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre . . . 420 . . . || Egy hónapra 70 . . .Baj van a vajjal,
kenőmájással és vízzelPillanatfelvétel az ármeghatározás
arcvonaláról, ahol a háziasszony
hiábuvaló hajszát folytat az ételmi-
szerek után

Ó régi szép idők! Amikor a városi polgárnak „egyéb” gondja nem volt, mint az, hogy megszeresse a napi megélhetéshez szükséges kis összeget. Az ember talpait, talpait, nagy nehezen előkerítette a pénzt, vagy elsején felvette a kis fixét és nagy nehezen beosztotta magának és családjának egész hónapra . . . A pénzszerzés általában nem könnyű, de a jókedélyű városi polgár mindig azzal vigasztalta magát: „Majd csak lesz valahogy, hiszen úgy még sohasem volt, hogy ne lett volna . . .” Nem hangzik valami újszerűen, sem jól ez a mondat, de viszont előlötölte a városi polgárt egy jódag derültáttással és ebben a dráguló világban a helyzethez képest vidáman tengette napjait.

De most azután beütött a bomba. Az például, hogy napról napra többet és többet kellett szereznie a napi konyhára valóra, oda se neki . . . Vagy az, hogy hónapról-hónapra előbb fogy el az előirányzott háztartás-pénz, mint a hó vége? Majd átvészeli valahogy. De azt, hogy nagy nehezen megkeresett pénzünkért nem kapjuk meg a kívánt árukat, különösen élelmicikkeket, azt már napról napra nehezebben viseljük el, mert az üzleti párbeszéd mostanában így zajlik le:

— Kérek öt deka vaját — hangzik a szerény kérés.

— Nincs vaj — válaszolja zordonan a kereskedő.

— Kérek öt deka kenőmájást — kísérletezik ismét a vevő.

— Nincs kenőmájás, — de a kereskedő is csak ember, már meg is sajnál és: — talán valamelyik hentesnél még kaphat, — teszi hozzá sok jóakarattal.

Ezzel azután már össze is melegedtünk a kereskedővel. Én sírok, hogy nem kapok a pénzemért amit akarok, ő sír, hogy nem tud árulni. A legnagyobb probléma a vaj! A vaját a városvezetéség — ezt a kereskedő meséli, 80 leire maximálta, viszont átlagban 120 leiért árúsítják, mert a kereskedő is drágán — a maximális árnál drágábban, — veszi. A kereskedőt ha magasabb áron ad el, megbüntetik, mit csinálj tehát; nem árul. Persze elfordul, hogy vesz 120 leies vaját, de ezt csak bizalmas vevőknek adja el, saját árban — negyven leiel magasabban, mint ahogyan maximálták.

Ami például a felvágott termékeket illeti, a maximális következtében az a hentes, aki eddig nyolc sertést vágott, most egyet öl le és az a kevés hustermek, amit ilyenformán előállított, saját üzletében kell. Különösen a kis fűszerezés érzik meg ezt, valamint azok a bodegák, amelyek a rendszeres záróra után is nyitva tarthatnak.

Mindenért a termelőket okolják, főként ami a vaját illeti. Mert mással is baj van. Hogy egyébről ne beszéljek, napok óta nem kapni rizskását. Eltűnt a piacról.

— Kérem — mondja a kereskedő — 120 leiért vesszük, százhuszért!

Beszélgetésünk alatt jönnek-mennek a vevők. Van aki fogást vesz, olyan áron, hogy leírni se merem, van azonban olyan „szerencsés” vevő, aki olyan élelmicikket keres — ami nincs maximálva és azt a már megszokott, az eddiginél nem is tudom hány százalékkal magasabb áron már minden további nélkül megkaphatja.

Közben persze köztem és a boltos között

egész baráti viszony alakul ki és ennek árán előkerül a pult mélyéből valahonnan — ki tudja honnan — tíz deka vaj. Tízdeka. Saját árban: 12 leiért.

Ugy vittem haza, mint a talált kincset.
Jobb ma 12 leiért vaj, mint holnap maximális áron semmi . . . (bér—)

— ZÜRICH TÖZSZEZARLAT: Páris 9.93, Londen 17.51 és fél, Newyork 44.550, Brüsszel 73.00, Milánó 22.50, Amszterdam 23.640, Berlin 178.50, Szófia 550, Belgrád 10, Bucuresti 3.40.

— KÖSZÖNET A TRÓNÖRÖKÖSHÖZ INTÉZETT ARADI ÜDVÖZLŐ TAVIRATÉRT. Megemlékezett az Aradi Közlöny arról, hogy Mihál nagyvajda trónörökös névnapja alkalmából Aradváros vezetősége táviratilag fejezte ki jókívánságát úgy a maga, mint Aradváros polgársága nevében. Az üdvözlő táviratra csütörtökön érkezett meg az udvarnagyi hivatalról a válasz, amelyben Mihál nagyvajda nevében Damaceanu szárnysegéd köszönte meg a kifejezett jókívánságokat

— SZIGORUAN BÜNTETIK A KÖZSZÜKSÉGLETI CIKKEKEL ÜZÉRKEDŐKET. Bucurestiből jelentik: A kereskedők megbízottal a hatóságok képviselőivel együtt foglák ellenőrizni a piacot és szigorú büntetésekkel sújtják majd azokat, akik élelmiszerekkel és más elsőrangú közszükségletti cikkekkel üzérkednek.

Minden népszerűséget felül mulnak a
„TAVERNA“ pénzükesti
szonációs
halestélyei
Ma este halpaprikás, halaszle, sült, rántott és rostonsült halak. Hideg halspecialitások
Turócsusza. Minden este Laka os - Fátoly-jazz.
Parkett-ánc. — Szombaton dísznótáros vacsora.
Vasárnap délután táncoséa.

— Az angol parlament új ülészaka. Londonból jelentik: Hivatalos jelentés szerint az angol parlament jelenlegi ülészakát november 23-án berekesztik. Az új ülészak november 28-án kezdődik. Az ülészak megnyitására a király nem jelenik meg. A trónbeszédet helvette királyi biztos fogja felolvasni.

— Meghalt az amerikai legfelsőbb bíróság elnöke. Washingtonból jelentik: Butler, a legfelsőbb szövetségi bíróság elnöke csütörtökön meghalt. Az elhunyt Rooseveltnél elnök egyik legelkeseredettebb ellenfele volt.

— Felfüggesztették Amerika és Németország között a postacsomagszolgáltatást. Newyorkból jelentik: Az Egyesült-Államok postaigazgatósága közölte Berlinnel, hogy hajózási nehézségek miatt utabb rendelkezésig felfüggesztette Németország és az Egyesült-Államok között a posacsomag szállítási szolgáltatást.

Omlik az arany — Newyorkba

Newyorkból jelentik: Az elmúlt héten 27.057.711 aranydollár érkezett Newyorkba, tehát 7 millióval több, mint az előző héten

— Tízéves tervet dolgoztak ki Spanyolország újjaépitésére. Sevillából jelentik: Benjumea spanyol földművelésügyi miniszter kedden kijelentette, hogy tízéves tervet dolgozott ki Spanyolország újjaépitésére. A spanyol földművelésügyi miniszter az utasírók előtt tervezetét nagy vonalakban ismertette, majd megjegyezte azokat a kereskedelmi előnyöket, amelyeket a nemzetközi helyzet következtében Spanyolország élvez (Rador).

— ELTEMETTÉK ZBOROVSKY PÁLNÉT. Csütörtök délután négy óraker temették el mély részvét mellett Zhorovszky Pálnét született Öry Esztert. Az előkelő rokonság és ismerősi kör nagy számban kísérte el utolsó útjára az elhunyt urat. asszonyt. A temetési szertartást Nagy Alfonz m-norija hitoktató végezte.

— TEHETSÉGES FIATAL ARCKÉP-RAJZOLÓ TELEPEDETT MEG ARADON. Öt év múlt el azóta, hogy egy tizenhároméves, tehetséges rajzművésznek induló fia kereste fel az Aradi Közlöny szerkesztőségét, ahol bemutatatta akkoriban készített arcképeit, amelyekkel megeredemelt sikert aratott. Csösz Ferkő volt ez az öntudatos és valóban tehetséges kis fiatalember, akre már akkor felfigyelt Arad közönsége. Azóta öt esztendő telt el. A kis művész elke-rült Aradról Nagybánvára, Petrozsénybe és állandóan, szorgalmasan fejlesztette tehetségét, majd tanulmányait Wolff Károly festőművésznél folytatta, aki sokban segítségére volt és Csösz Ferenc tízen-nyolcéves korára annyira kifejlődhetett, hogy ma már valóban művészi rajzoló, amint bemutatott arcképeit mutatják. Csösz Ferenc most ismét felkereste szerkesztőségünket. Azóta bizony felcsperedett. Öntudatos, magabizó tekintettel, csillogó szemmel néz a világba és érzi művészi elhivatottságát. Beszél műveiről, majd be is mutatja őket. . . Az arcképekből jelenik sugárzik az líluság ereje, reménye és de-rüls lejtelfogása. A vonalak még kissé élesek talán, a vonások még túl kihangsúlyozottak, de rövidesen, mint az erdélyi művésztszadalom egyik kész, tehetséges tagját üdvözölhetjük Csösz Ferencet. Most Aradon marad, itt él és művészetéből akar megélni. Számos arcképmegrendelése volt már eddig is, mert a közönség szívesen fogadja az lílu tehetségeket és Csösz Ferenc meg is érdemli a támogatást.

— Figyelmeztetés az ország lakosságához. A bu-caresti-i rádió ma déli hírszolgálatában figyelmezte-tést olvasott fel az ország lakosságához arról, hogy a légvédelmi előadások látogatását ismét tömegesen hanyagolják el. Ez pedig az ország hadierdekeibe ütök-zik. Ugyanekkor az érdekeltek nem számolnak a kö-vetkezményekkel és nem gondolnak a büntetésre, ami emiatt rájuk vár.

— KÉTEZERHATSZÁZ KILO LISZT A NÉL-KÉLÖZÖK SEGÉLYEZÉSÉRE. A tél közeledtével Aradváros vezetősége ismét megkezdte a munka-néklük és az arra rászorultak részére történő segélyakció megszervezését. A nyomorenyhítő ak-ció alapjára az Erdélyi Mezőgazdasági Ipari R. T. Aradi Malomipar nagyvállalat igazgatósága nemes emberbaráti érzéstől áthatva 2600 kilogram lisztet adományozott. A liszt adományozásáról csütörtökön értesítettek hivatalosan Aradváros vezetősé-gét, ahol nagy meglepéddel vették tudomásul a vállalat e követésre méltó, nemes gesztusát.

Józseffalváért . . .

Erdélyszerte tovább folyik az adakozás a Jó-zseffalvi tűzkárosult magyarok felszégítésére. Min-tenkor örömmel jegezzük fel az adakozók nevét, mert nemcsak azt jelenti, hogy már lelei is egy-egy léz-lához írtatták a sokat szenvedett sokat nélkülöz-zött józseffalvaiakat hanem azt is, hogy az adako-zók testvéri melegséggel veszik körül a Bukovinába szakadt magyarokat . . .

A mai napon Mertz Ferencné 50 leit írtattott el kladóhivatalunkhoz.

— FONTOS HATÁROZATOKAT HOZTAK RÓMÁ-BAN A MAGYAR—OLASZ KULTURKAPCSOLATOK SZOROSABBÁ TÉTELE ÜGYÉBEN. Rómából jelentik: A külfölddel való kulturkapcsolatok intézetének értekezlete keretében a Fahnyl elnöktetével tárgyalt magyar kiküldöttek befejezték küldetésüket. A két or-szág közti kulturkapcsolatok szorosabbá tétele érde-keben fontos határozatokat hoztak. Fokozni fogják a művészeti, film, stb. cserét. A magyar kiküldötteket kedden Clano gróf fogadta.

— Halálozás. Szarka Lajos nyugalmazott főigaz-gató 64 éves korában Budapesten elhunyt. Az elhunyt-ban Szarka Sándor nyugalmazott kuriai bíró és Szarka László nyugalmazott állami tanító fivértükét gyászol-ják.

Vásároljon még ma egy szerencsés
GOLDSCHMIDT sorsjegyet
a holnapi húzásra!

— NOVEMBER 18. AZ IDEGENELLENÖRZÉSSELT KAPCSOLATOS JELENTKEZÉSEK UTOLSÓ HATÁR-IDEJE. Az aradi állambiztonsági hivatal közli mind-azokkal a külföldi állampolgárokkal és azokkal az ál-lampolgársági felülvizsgálat során a névjegyzékből tö-rölt polgárokkal, akik eddig nem nyújtották be iratai-akat az állambiztonsági rendőrségnél, hogy a jelentke-zési határidőt, — amely egyébként november 15-én le-járt — szombat, november 18-án délig meghosszab-bították. A jelentkezési kötelezettség nemcsak azokra vonatkozik, akiknek nincs úgynevezett „carte de identitate”-juk, hanem azokra is, akik rendelkeznek ilyen igazolvánnyal. Az újabb határidő letelte után az eddig összegyűlt iratokat az illetékes felettes hatóság-hoz terjesztik fel és azután már nem fogadhatnak el senkitől sem iratokat. Mindazokat, akik a fenti időpon-tig nem jelentkeznek, azoktól megvonják az igazolvá-nyokat, megbírságot és internálják őket.

— Dr. Frint fül-, otr-, gégeorvos ismét rendel, Str. Gojdu 11.

— Megkezdődött az 1940-es kórosztály bevoná-lása. Bucurestiből jelentik: Az egész országban szer-dán kezdődött meg az 1940-es kórosztályu ifiak be-vonulása. Ugyancsak most kezdődött meg a katonai előképzősök munkája is.

Szörmebundákat, gallérokat legolósob-
ban készít

JUGA SZÜCS

STRADA METIANU 15. SZÁM ALATT

Asztragánokban nagy választék, bőrkabátok festését írtállás mellett vállalom.

— Megvadult lovak felborítottak egy kocsi. Tet-mesvárt munkatársunk jelenti: Eptner János, gyarma-tai gazdálkodó és fia kocsiikkal Temesvár felé igye-keztek, amikor a lovak megvadultak egy arra haladó autótól. A lovak magukkal ragadták a kocsit és vé-gül is a benne ülőket kifordították. Eptner és fiát súlyosan sérült állapotban a kórházba szállították.

— HÁZTULAJDONOSOK FIGYELMÉBE! Az aradi rendőrség népesedési hivatala közli mindazokkal az ingatlanulajdonosokkal, akiknek a május óta ingatlanuknál történt változást nov. 13. óta be kellett volna jelenteniök a népesedési hi-vatásban az Aradi Közlöny által közölt sorrend alapján, s ezt eddig elmulasztották, hogy jelent-kezési kötelezettségüknek november 17-én és 18. án tegyenek eleget. Hétfőtől kezdve a népesedési hivatal olyan uccákban lakó háztulajdonosok je-lentkezését közli, akik eddig még nem voltak meg-hirdetve.

Pénteken ismét megkezdődnek a légoltalmi előadások

Az „Aradi Közlöny” annak idején már beszámolt arról, hogy a légvédelmi előadásokat a Central-moziból a Kulturpalotába helyezték át Erre azért volt szükség, mert a helyiség erre a célra alkalmatlannak bizonyult. Az előadásokat ezután rövid ideig a Kulturpalotában tartották meg, azonban a terem másirányú elfoglaltsága miatt az előadásokat ismét a Central-moziba helyezték át. A mozgó nagytermének e célra alkalmassá tétele végett, szükség volt bizonyos átalakító munkálatok elvégzésére Ennek időtartama a légvédelmi előadások megszakadtak és most ismét az előadások már újalakított Central-mozgó nagytermében folytatódhatnak. Az előadások novemberi sorrendje a következő:

I. SOROZAT:

November 17-én: III. kerület 8-9.50 F-U betűig, 9-9.50 P-U betűig, IV. kerület 10-10.50 V-Y betűig, 16-16.50 A-E betűig, 17-17.50 F-I betűig.

NOVEMBER 18-ÁN: IV. kerület 9-9.50-ig K-O betűig, 10-10.50 P-U betűig.

NOVEMBER 19-ÉN: 10-11-ig az állami hivatalok, a városháza, a vármegyeháza, a IX. kerület a törvényszék, az ügyvédi kamara, a kereskedelmi, földművelésügyi- és munkakamara felelős részére tartanak előadást, 11-12-ig a rendőrség a kataszteri hivatal, a folyamamérnökség, a társadalombiztosító, az erdőgazdaság és az állami hivataloknak tartanak légvédelmi előadást.

NOVEMBER 20-ÁN: V. kerület 8-8.50-ig V-U betűig, 9-9.50 A-H betűig, 10-10.50 I-R betűig, VI. kerület 16-16.50 V-Y betűig, 17-17.50 A-E betűig.

NOVEMBER 21-ÉN: VI. kerület 8-8.50 F-I betűig, 9-9.50 K-O betűig, 10-10.50 P-U betűig.

NOVEMBER 22-ÉN: VII. kerület 8-8.50 V-Y betűig, 9-9.50 A-F betűig, 10-10.50 F-I betűig, 16-16.50 K-O betűig, 17-17.50 P-U betűig.

II. SOROZAT:

NOVEMBER 23-ÁN: I. kerület 8-8.50-ig P-U betűig, 9-9.50 M-P betűig, 10-10.50 I-L betűig, 16-16.50 A-D betűig, 17-17.50 E-H betűig.

NOVEMBER 24-ÉN: I. kerület 8-8.50 V-Y betűig, II. kerület 9-9.50 R-T betűig, 10-10.50 I-L betűig, 16-16.50 A-D betűig, 17-17.50 E-H betűig.

NOVEMBER 25-ÉN: II. kerület 8-8.50-ig V-Y betűig, 9-9.50 M-P betűig.

NOVEMBER 26-ÁN: 10-11-ig az állami hivatalok, a városháza, vármegyeháza, a IX. kerület a törvényszék, az ügyvédi kamara, a kereskedelmi, földművelésügyi- és munkakamara felelős részére tartanak előadást, 11-12 óráig a rendőrség a kataszteri hivatal, a folyamamérnökség, a társadalombiztosító az erdőgazdaság és az állami hivatalok számára tartanak légvédelmi előadást.

NOVEMBER 27-ÉN: III. kerület 8-8.50 V-Y betűig, 9-9.50 A-H betűig, 10-10.50 I-R betűig, 16-16.50 K-O betűig, 17-17.50 P-U betűig.

NOVEMBER 28-ÁN: IV. kerület 8-8.50 V-Y betűig, 9-9.50 A-F betűig, 10-10.50 F-I betűig, 16-16.50 K-O betűig, 17-17.50 P-U betűig.

NOVEMBER 29-ÉN: V. kerület 8-8.50-ig S-Y betűig, 9-9.50 A-H betűig, 10-10.50 I-R betűig, VI. kerület 16-16.50 V-Y betűig, 17-17.50 A-E betűig.

NOVEMBER 30-ÁN: VI. kerület 8-8.50 F-I betűig, 9-9.50 K-O betűig, 10-10.50 P-U betűig, VII. kerület 16-16.50 V-Y és A-E betűig, 17-17.50 F-I, K-O és P-U betűig.

Légijárat Berlin és Moszkva között. Moszkvából jelentik: A német repülőtársaságnak, a Luft Hansa-nak küldöttsége érkezett Moszkvába, hogy az ottani illetékes vezetőkkel felvegye a tárgyalásokat egy rendszeres Berlin-Moszkva közti légijárat létesítése érdekében (Pador).

A SZENT FERENC HARMADIK RENDJÉNEK KOLOZSVÁRI VALLASOS ÜNNEPE. November 19-én, vasárnap este fél nyolc órakor vallásos ünnepélyt rendez Kolozsváron Szent Ferenc harmadik rendje Az ünnepély megemlékezés arról, hogy P. Trefán Leonárd dr. harminc éve szervezte újra a harmadik rendet.

Nvero számok: A Littecki-Kraus Ilonka kénkiállításán a következő számú katalógusok nyertek egy festményt, illetve rajzot: 37, 54, 111, 340. A kének az Aradi Közlöny kiadójában vehetők át, a katalógus felmutatása ellenében.

Ismét forgalomba helyezték a 3009. és 5010. számú személyvonatokat. Kolozsvárról jelentik: A CFR vezérigazgatója távirati rendelkezéssel, máától kezdve ismét forgalomba helyezte a Nagyvárad és Bucuresti között közlekedő 3009. és 3010. számú személyvonatokat, amelyek november 1-től kezdve csak a Kolozsvár-Nagyvárad közti vonalon közlekedtek. A 3009. számú személyvonat Bucurestiből éjjel 1 óra 57 perckor érkezik Kolozsvárra és 2 óra 13 perckor megy tovább Nagyvárad felé, a 3010-es személyvonat pedig éjjel 0 óra 40 perckor érkezik Kolozsvárra és 1 óra 18 perckor megy tovább Bucuresti felé.

Megrendítő gyermektragédia Magyarországon. Sárospatakról jelentik: Pásztor János földműves feleségével együtt eltávozott hazulról és négy gyermeküket a lakásba zárva hagyta. A gyermekek tüzet gyújtottak és mire észrevették a szerencsétlenséget, megfojtotta mindannyukat a füst.

Max Ausschnitt feleségének kiadatását kérték a román hatóságok az amerikai hatóságoktól

Bucuresti. A „Seara” és az „Universul” című bucaresti-i lapok a „Paris Soir” című nagy francia lap Bucurestibe érkezett legújabb száma nyomán azt a hírt közlik, hogy a román hatóságok Max Ausschnitt feleségének kiadatását kérték az amerikai hatóságoktól. Max Ausschnittné ezidőszerezt az amerikai milliósok világhírű üdülőhelyén, Palm Beachben tartózkodik.

Az „Universul” hozzáfűzi a fenti értesüléshez, hogy Ausschnittné ellen, mint férje ellen is, a román hatóságok az adókihágás vádját emelik.

Az Ausschnitt-ügy egyre nagyobb hullámokat ver fel. Az ügyészségnek sikerült megtalálnia Max Ausschnitt magánaktatáskönyvét, amelyben igen sok fontos terhelő iratok voltak. Ezt a fűszert a letartóztatás pillanatában Ausschnitt magánitkára vette át, majd átadta Neiger igazgatónak, aki viszont tovább adta. Az irattáskát az ötödik személynél találták meg. Eddig 15 személyt vettek őrizetbe és ma döntenek további fogvatartásuk, vagy szabadlábrahelyezésük ügyében.

Az újabb házkutatások során nagyobb összegek

külföldi valutákat találtak. Házkutatásokat tartottak Giurgiuban is. Vizsgálat indul meg Ausschnitt özvegyének, Edgar Ausschnittnek állampolgársági ügyében is, mert az a gyanú, hogy család uton jött az állampolgársághoz. Ausschnitt Edgar szintén egyik igazgatója volt a Resicának.

A „România” című lap vezércikkét szentel az Ausschnitt-ügynek és azt írja, hogy az utazásünetés legközelebb tulajdonítható, hogy Max Ausschnitt, a „bálvány”, az „barbár” ma a börtön lakója. A megindult tisztogatási folyamat egyik eredménye Ausschnitt letartóztatása.

Az ifjovi törvényszék tizedik számú vizsgálóbírói hivatalában csütörtökön tovább folytatták a kihallgatásokat a Max Ausschnitt-ügyben. Ismét hosszabb kihallgatásnak vetették alá az egykori nagyiparost majd szembesítették őt munkatársaival, akiket a vizsgálóbíró a bíróság rendelkezésére visszatartott. Max Ausschnitt újabb beadványban fordult az ügyészséghez, amelyben szanatóriumba való utalását kérte. Az ügyész a kérelmet a hatósági orvos elé terjesztette szakértői vélemény megadására vézett.

A HADIÁLLAPOT BEALLTA ÓTA ORVOSI VIZSGÁLAT NÉLKÜL IS KÖTHETNEK HÁZASSÁGOT NÉMETORSZÁGBAN. Berinből jelentik: A német egészségügyi minisztérium rendelete alapján felfüggesztették a „házassági alkalmassági vizsgálatok”-ról szóló rendelkezéseket. Jelenleg orvosi vizsgálat nélkül is köthetnek házasságot a birodalom területén.

FILMSZEREPET VALLALT SZENTGYÖRGYI ALBERT PROFESSZOR. Budapestről jelentik: Magyar filmkörökben hónapok óta dolgoznak egy nagyszabású filmterven. A történet hőse egy fiatal egyetemi hallgató, aki az alföldi szikes talaj megjavításával kapcsolatosan érdekes találmányt valósít meg. Az egyetemi hallgató egyébként Szentgyörgyi Albert professzor tanítványa. A fiatal tudóst azonban szakörökben fantasztának tartják és nem támogatják. Végül győzedelmeskedik a tehetség, s az egyetemi hallgató karriert csinál. A film fő érdekessége, hogy szerepet vállalt benne Szentgyörgyi Albert professzor is, aki azonban kikötötte, hogy csak abban az esetben „játsszik”, ha szerepe egy teljes tudományos kísérlet bemutatására szorítkozik.

November 25: Katolikus Bál

Nagy sikert ígér az évadnyitó táncmulatság

Már csak tíz nap választja el Arad társadalmát a Központi-szálló összes termeiben megrendezendő *Katolikus Báltól*. Szombathoz egy hétre, november 25-én, mint az idei bál évad megnyitó mulatsága szerez a Katolikus Bál kellemes, hangulatos estét a megjelentek számára. Az irányítók, a szűkebb- és a szélesebb körű rendezőbizottságok már ugyszólván teljesen végrehajtották a bál előkészületi munkálatait. Számos meglepetés fogadja majd a Bál közönségét, amely bizonyára csak a kora reggeli órákban hagyja ott a bál helyiségeit a lehető legjobb hangulatban.

Azonban, mint ahogyan a város társadalmára már tudja, ennek a mulatságnak magasabb céljai is vannak, mint csupán a szórakozás. Ismeretes, hogy a bál tiszta jövedelme a közelmúltban létesített római katolikus tanonciskola hathatós felsegélyezését szolgálja. E célért érdemes, sőt szükséges megrendezni az idei Katolikus Bált, a nehéz gazdasági helyzet ellenére is. Mert ebből a bál jövedelemből sok mindent pótolhat az aradi iparosság jövő nemzedékének oktatására szolgáló iskola. Ezért, aki erre a bálra elmegy, annak át kell éreznie, hogy nemes és elismerésre méltó célnak áldoz, miközben ő maga a legjobb hangulatban táncolja, szórakozza át a november 25-iki katolikus bál éjszakát.

Egyébként a bál rendezőbizottsága kéri mindazokat, akik hozzájárulásaik iránti szándékuknak adtak kifejezést a tombolához, valamint azokat is, akik még óhajtanak adományokkal szolgálni a tombola részére, a tárgyakat szombathoz estig juttassák el az Urilányok kongregációjának helyiségébe, ahol a többi tárgyakat előkészítik és feldolgozzák (Minorita-palota.)

Londonban tartózkodik Frigyes Vilmos herceg

Berlinből jelentik: Félhivatalos jelentés közli, hogy Frigyes Vilmos porosz herceg, akiről legutóbb azt híresztelték, hogy megölték, ezidő szerez Angliában tartózkodik. Ezt az angol sajtó is elismeri. A fiatal herceg jelenleg 28 éves és Vilmos volt német császár legfiatalabbik fia. Ugy tudják, hogy Frigyes Vilmos király hercegnek Angliában több kereskedelmi vállalatnál érdekeltisége van. Annak idején a Hohenzollern uralkodó ház képviselőjében az angol királyi pár koronázásán is részt vett.

Byrd tengernagy elindult a Déli-sarkra

Boston. Az „Észak Csillaga” nevű hajó elindult délsarki újtára. Byrd tengernagy, az amerikai délsarki expedíció vezetője Philadelphiai száll fel a hajóra. Byrd alaposabban ki akarja kutatni az általa korábban felfedezett délsarki területeket és olyan terjedelmes vidékekre akarja kitűzni az Amerikai Egyesült-Államok zászlóját, amelyek nagyszabású felmúlóják Kanada, Mexikó és az Amerikai Egyesült-Államok együtt terjedelmét is. Ki akarja puhátolni továbbá az Ausztrália és Amerika közti légijárat lehetőségét is. A kikutatandó délsarki területeken telepéseket hagynak, akiket 13 hónapi ottartózkodás után újjakkal cserélnék fel.

Az argentinai légióttá nem tud szétbombázni egy légióttá. Buenos-Ayresből jelentik: Az argentinai légióttá parancsot kapott, hogy a Pico-folyón levő négy kilométer hosszú és negyven méter széles légtömböt bombázza szét. Hatvan repülőgéppel szállt fel és bombázóport zúdítottak a légtömbre, de a légtömb ellenállt.

Veéven még ma egy szerencsés GOLDSCHMIDT sorsiegyet! Holnap ismét hazás!

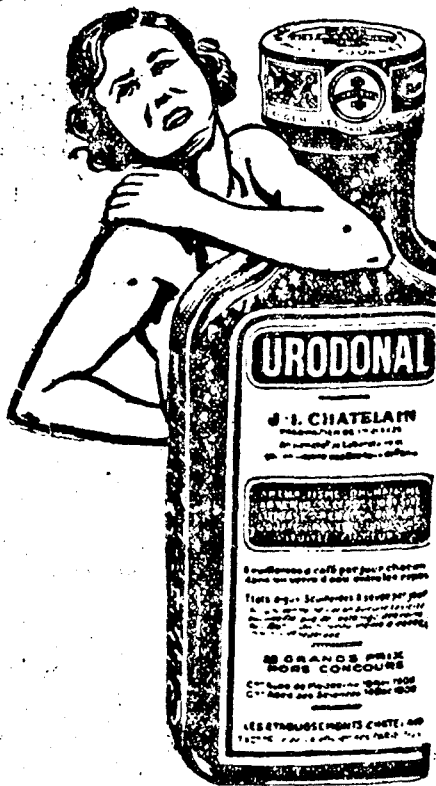
Felakasztotta magát egy cigány a rendőrségi cellában. Temesvári tudósítónk jelenti: Stancu Ristea, hetvenhárom éves gátaljai cigányt két nap előtt éjjel részegen a közönségi rendőrségre kísérték és ott egy cellában helyezték el. Reggelre Stancu felakasztva találták. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

Rendőri hírek. Muresan Ana, Exterior-ucca 6 szám alatti lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy meglopták. Valaki távolléte alatt behatolt lakásába és onnan különböző ruhásműket vitt el. — Udvancsak meglopták Wolf György, Badea Cartan-ucca 1. szám alatti lakost is, akitől egy zsebkönyvet loptak el. — A tettesek kézrekerítésére megindult a nyomozás.

Helyreigazítás. Az „Aradi Közlöny” tegnapi számában a Magyar Népközlöny kolozsvári elnöki tanácsának döntéséről szóló beszámolómban sajnálatos névhiba történt. Ugyanis az elnöki tanácsba beválasztottak között szereplő Zsotész János munkás nevét hibásan Zsoltész Ernőnek szedték.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK: VOJTEK gyógyszer-tár, Bulev. Regina Maria DANCUI gyógyszer-tár, Piata Mihai Viteazul BERNATH gyógyszer-tár, Állomással szemben, BERGER gyógyszer-tár, Saguna-*

Jaj! hogy fáj a válam!

Ha a húgysav túlságosan felhalmozódik a szervezetben, kristályokat képez, amelyek, szurják az ízületeket, és olyan súlyos fájdalmakat okoznak, hogy tönkreteszik az ember közérzetét, sőt súlyos háttással lehetnek magára a szívre is. A húgysav sohase szabad stagnáljon a szervezetben. Sajnos azonban az ülé-életmód, kimerültség, megerőltető munka mindmegannyi akadályja a húgysav rendszeres kiválasztásának és eltávolításának, tehát egy komoly kezelést kell igénybe vennünk, hogy fejlődése arányában megszabadulhassunk a húgysavtól. Ezt nagyon egyszerű módon elérhetjük az Urodonal rendszeres használatával.

Az Urodonal — amióta csak létezik — hírneves orvosok rendelik és ajánlják, mert biztos és állandó hatása közismert. Szedjen minden nap egy kanálkával egy kevés vízben... ez egyszerű, kényelmes és feltétlenül hatásos.

URODONAL

megakadályozza a húgysav felhalmozódását

Kapható: gyógyszerárakban és drogériákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY, MEGBIZHATÓ MÁRKÁ

SPORT KOZLONY

A hatodik helyre pályázik a Gloria a turnuseverini vasutasok elleni mérkőzésen

A B) liga második csoportjának táblázata

A nemzeti bajnokság B) osztályának második csoportjához tartozó mérkőzések során a Gloria vasárnap bonyolítja le utolsó őszi bajnoki mérkőzését és pedig a CFR Turnuseverin együttese ellen. A turnuseverini vasutasok a bajnokságban az utolsó helyen állnak és így a Gloriának okvetlenül meg kell szereznie a fontos bajnoki pontokat. Amennyiben a Gloria győz, úgy 8 pontra tesz szert, amivel esetleg megelőzheti a Minerul és a hatodik helyet foglalhatja el.

Az aradi csapat nagy lelkesedéssel készül a vasárnapi találkozóra és úgy a csapat, mint a vezetőség bizik abban, hogy sikerülni fog győzelemmel zárni az őszi bajnoki idényt. Az összeállításra csak pénteken kerül sor, de valószínű, hogy a következő csapat áll ki a CFR Turnuseverin ellen:

Theimer — Régner, Volentir — Siclovan, Codrean, Micola — Tudor, Farkas, Frtiz, Heneagar, Caius.

Az aradi mérkőzésen kívül igen érdekes meccs kerül lebonyolításra Temesváron, ahol az Electrica látja vendégül a Jiul együttesét. A Jiul nem lesz könnyű ellenfél a temesvári villamos-csapat számára és itt könnyen meglepetésszerű eredmény adódhat.

Brádon a lugosi Vulturii játszik a Mica csapata ellen.

Amennyiben a Micának sikerül a bajnoki pontokat megszerezni — ami igen valószínű — úgy befejezett tény a kiűnő brádi együttes őszi bajnoksága, amely egy jól végzett munka megérdemelt jutalma lesz.

Lupényban a Kinizsi csap össze a Minerul és ámbár a honi pálya a Minerul támogatja, a Kinizsi kétségtelenül iskolázottabb játékkal megszerezheti a győzelmet is.

Meggyesen a Sparta a CFR Simeria csapatát látja vendégül és a megyesi csapat, amely igen jó képességekkel rendelkezik, le is győzheti a kemény, de nem valami magas színvonalu futballt kultiváló piskii együttest.

A vasárnapi forduló előtt így fest a bajnoki táblázat:

1. Mica	8	7	—	1	20	4	14
2. Kinizsi	7	6	—	1	23	14	12
3. Electrica	8	6	—	2	16	12	12
4. Vulturii	8	4	1	3	11	9	9
5. Jiul	8	3	2	3	13	8	8
6. Minerul	8	3	1	4	10	13	7
7. Gloria	8	2	2	4	18	20	6
8. CFR Simeria	8	2	1	5	5	12	5
9. Sparta	7	1	1	5	9	21	3
10. CFR T. Severin	8	1	—	7	8	20	2

A Mures már az idén akar az A) ligában játszani

Bucuresti. Az egyik bucarestii sportlap interjú közöl a Mures egyik vezetőségi tagjával, aki kijelentette, hogy a fellebbezési bizottság határozata után a Mures azt kívánja, hogy még ez évben sorolják be az A) ligás csapatok közé.

— Hogy a lejátszatlan mérkőzéseket mikor és hogyan bonyolítjuk le, — mondotta a Mures egyik vezetője, — az bennünket nem érdekel, mert az kizárólag csak a szakbizottságra tartozik. Lehetetlennek tartjuk azonban, hogy ez évben 11 résztvevővel bonyolítsák le az A) ligát akkor, amikor számunkra kedvező ítélet hangzott el, amely bennünket az A) ligában való kerülésre jogosít.

O HAROMNEGYED 3 ÓRAKOR KEZDŐNEK A MÉRKŐZÉSEK. A nemzeti bajnoki bizottság körrendeletet adott ki, amely szerint a vasárnapi B) ligás nemzeti bajnoki mérkőzések háromnegyed 3 órakor kezdődnek. Ilyenformán a Gloria—CFR Turnuseverin meccs is ebben az időpontban veszi majd kezdetét.

Megalakult az AAC vivó-szakosztálya

Az agilis AAC, amelynek számos, nagyszélesen működő szakosztálya van (futball, tenisz, atlétika, teke, sakk, téli sport), új szakosztályt létesített és megalakította vivó-szakosztályát. A szakosztály vezetésére Fränkl Gyulát kérték fel és a szervezési munka már kezdetét is vette. Fränkl mellett máris több vivóval rendelkezik az AAC Reich, Németh, Pöhm, Apponyi személyeiben. Az agileták vivószakosztálya komolyan készül majd fel a vivó-idényre és a versenyzők részt fognak venni a versenyévad fontos vivómérkőzésein.

O ORVOSI KEZELÉSI SEGÉLYT KAPOTT TÖBB JÁTEKOS. A nemzeti bajnoki bizottság tegnapi ülésén az orvosi segélyalapról több játékosnak utalt ki segélyeket. Így Naciu, a Juventus szélsőcsatára 3000 leit, Felecan II, a Sodronyipar csapatára 5000 leit, Madács, a NAC Aradról elszármazott játékosa pedig 3000 leit kapott.

Bécsben a WSC áll az élen

Bécs. Az ostmarki kerületi bajnokságban az Austria—Admira találkozó 3:2 arányban Austria győzelemmel végződött, míg a többi eredmények a következők voltak: WSC—Vienna 4:0, Wacker—FC Wien 4:1, Rapid—Amateur Fiat 6:1. A bajnokságban a WSC vezet és a sorrend az alábbi:

1. WSC	5	3	1	1	18	6	7
2. Rapid	4	3	—	1	18	8	6
3. Wacker	5	3	—	2	17	12	6
4. Austria	5	3	—	2	14	17	6
5. Vienna	5	3	—	2	9	12	6
6. Admira	5	1	1	3	8	14	3
7. FC Wien	5	1	—	4	9	15	2
8. Amateur Fiat	4	1	—	3	9	18	2

O NYOLC VALOGATOTT MÉRKŐZÉS — EGYETLEN GYŐZELEM. Ez volt a jugoszláv válogatott idei mérlege. Vesztett a román, olasz, magyar, német, lengyel, holland és francia válogatott ellen. Egyetlen egyszer győzött, de az annál szebb volt: az angol válogatott tizenegy ellen!

O DECEMBER VÉGÉN LESZ A BUDAPESTI KUPA KONFERENCIA. A belgrádi román—magyar—jugoszláv tanácskozások alkalmával — mint ismeretes — elhatározták, hogy a Keleturpai Kupa és a KK ügyében véglegesen egy Budapestben megtartandó konferencián döntenek. A napokban az a hír terjedt el, hogy ezt a konferenciát december 3-án tartják meg, illetékes magyar futballkörökben viszont úgy tudják, hogy az értekezletre csak december hónap második felében kerül sor.

A nagyváradi kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők céhe harmincszázalékos béremelést kér

Az elmúlt este gyűlést tartott a nagyváradi kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők céhe. A gyűlésen elhatározták, hogy az általános drágulásra való tekintettel harmincszázalékos fizetésemelést kérnek a munkaadóktól. Abban az esetben, ha tárgyalás útján nem sikerül megegyezésre jutni, az ügyet a munkaügyi felügyelőség elé viszik.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PENTEK, NOVEMBER 17!

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Lemezek.

Bucuresti, Radio-Romania: 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.10: Victor Predescu zenekara, Petre Alexandru énekszámával. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Technikai üzenetek. 19.17: Johannes Stadelmann tanár orgonahangversenye. 19.40: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 19.50: Nicolae Iorga tanár előadása: Mi a hűség? 20.10: A nemzetek zenéje: Anglia. Nella Dimitriu és Const. Stroescu énekelnek. 20.40: Közvetítés az Operából. Bizet: Carmen. Opera négy felvonásban. 21.30 Hírek. 22.30: Hírek, sportközlemények. 23.20: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna. hírek, hanglemezek, étrend közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Szmirnov Szergej balalaikazenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Gyermekünk vendégségben. Szily Leontine előadása. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Alföldi városok. Erdei Ferenc dr. előadása. 18.45: Rác Zsiga cigányzenekara. 19.05: Sportközlemények. 19.45: A marosvásárhelyi Teleki-könyvtár. Felolvasás. 20.15: Hírek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése. Az álarcos bűn. 21.35: Külügyi negyedóra. 22.30: Hírek, időjárásjelentés. 23.45: Kurina Simi cigányzenekara muzsikál. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II. 19.15: Gyorsírótanfolyam. 19.55: Polonvi Elemér zongorázik. 20.30: A mohácsi vész történetirója. Ványi Tihomér dr. előadása Brodarich Istvánról. 21: Hírek. 21.20: Rendőrzenekar. 22.40: Időjárásjelentés.

KOZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Kiegészítik az üzérkedés leküzdéséről szóló törvény rendelkezéseit

Helyi ellenőrző bizottságok alakulnak

A nemzetgazdasági minisztérium elhatározta, hogy újabb intézkedéseket fogadott el az üzérkedés leküzdésére végzett. Így újabb árukat nyilvánítottak elsőrendű közszükségleti cikkekké és ezek árát szintén maximálják. Többek között az új közszükségleti cikkek között szerepelnek egyes olajmagvak, amelyeknek drágulása az ételolaj nagyarányú áremelkedését vonta maga után.

Ugyancsak bucaresti-i jelentés számol be arról, hogy az üzérkedés leküzdéséről szóló törvényt újból módosították és hathatós intézkedésekkel egészítették ki. A kereskedők és iparosok kérésére a hivatalos ellenőrző szerveket a becsületes kereskedők képviselőivel is kiegészítik és ezek szintén bekapcsolódnak az ellenőrzés

munkálába.

Mint ismeretes a minisztérium eddig egy központi üzérkedés elleni bizottságot nevezett ki s ugyancsak gondoskodott helytartósági bizottságok kinevezéséről, amelyek a helyi kihágási jegyzőkönyveket felülvizsgálták. Ezekből a bizottságoktól függetlenül rövidesen helyi bizottságokat is kineveznek, amelyek az üzérkedés ellenőrzésére, illetve leküzdésére kapnak megbízást.

Buioiu nemzetgazdasági miniszter, Ottescu belügyminiszter, valamint Missir nemzetgazdasági minisztériumi vezetőikár egyébként megbeszélést tartottak azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy milyen intézkedéseket könnyítsék meg általában az árubeszerzést.

A minisztérium megállapította az aradi üzletek záróráját

A Monitorul Oficial november 14-iki száma közli a munkaügyi miniszter rendelkezését, amelynek értelmében a következőképpen állapítja meg az aradi üzletek záróráját:

Aradváros területén az üzletek reggel 8 órakor nyitnak és este hét órakor zárnak, kivéve a szombatot és a törvényes ünnepek előtti napokat, amikor a zárás este nyolc órakor történik. Délben az üzletek munkaszünetre két órán át, vagyis déli 1 órától délután 3 óráig tart.

Kívételt képeznek a fenti zárórend alól a könyv-, valamint papirkereskedések, amelyek reggel fél nyolc órakor nyitnak, délből 1 és 3 között szintén zárva tartanak, esti zárórájuk pedig szintén ugyanolyan, mint a többi üzleteké.

A vegyeskereskedések és élelmiszerüzletek reggel hét órakor nyitnak, két óráig déli záróráig tartanak 1-től 3-ig és este 3 órakor zárnak. A külvárosi vegyeskereskedések és élelmiszerüzletek, vagyis azok, amelyek a Saguna-uton és az Aurel Vlaicu-uton találhatók, valamint a vámházon túl lévő mikelakai és Mosóczy-telepi élelmiszer- és vegyeskereskedések reggel hét órakor nyitnak, további zárójuk pedig éppen olyan, mint a belvárosi vegyeskereskedéseké. Az élelmiszer- és vegyeskereskedések alkalmazottai a korábbi nyitási ellenére csak reggel fél nyolc órakor kötelesek megjelenni munkahelyükön.

Szabályozták az aradi vásárok időpontját

A nemzetgazdasági minisztérium leirata alapján Aradváros vezetősége a Kereskedelmi és Iparkamara véleményezésének szem előtt tartásával rendezte az országos vásárok ügyét. Tudvalevőleg a legutóbbi vásár alkalmával is felmerült a kérdés, hogy vasárnap folytatható-e a vásár vagy sem. Annak elkerülése végett, hogy a vásárra a vásárt megszakítsa, elhatározta a város vezetősége, hogy a jövőben a vásárokat minden év március, július, valamint november hónapjának első keddi jén kezdik. A vásár szombatig tart. Az első napon buzavásárt és állatvásárt tartanak, valamint a helybeli kereskedők és iparosok részére kirakodóvásárt. A következő napokon csak kirakodó vásár lesz, amelyen azonban vidékiek is részt vehetnek. A hetipiaccal kapcsolatos eddigi szabályok érvényben maradnak, ugyancsak a napi piacra vonatkozó rendelkezések is.

Országszerte kedvező hatást váltott ki a rekvirálási bónok újraértékelése. Bucarestből jelent a Rador: A rekvirálási bónok újraértékeléséről kiadott intézkedés kedvező benyomást keltett az egész országban. A közvélemény megállapítja, hogy a kormány és a hadvezetőség intézkedése igazságos és emberséges és nagy segítséget jelent a lakosságra nézve.

Szigorúan ellenőrzik a vállalatoknál az aránylagos bélyegilleték lefizetését. A pénzügyminisztérium ellenőrző szervei megállapították, hogy különböző vállalatok nem minden esetben tesznek eleget az aránylagos bélyegilleték lerovási kötelezettségének. Erre való tekintettel a minisztérium ebben az irányban a leghatározottabban elrendelte az ellenőrző közegek felülvizsgálatát majd a vállalatok levelezését, könyvvitelét, tehát összegyűjtik azokat az adatokat, melyekből következtetni lehet arra, hogy a vállalatok olyan ügyleteket bonvállaltak le, amelyek után le kell róni az aránylagos bélyegilletéket.

Az üzérkedés közérdekű probléma

A gazdasági élet egyik legégetőbb problémája, amely az egész ország közvéleményét foglalkoztatja, az üzérkedés és ezt kormánykörökben különös figyelemmel kísérik.

Ennek a fontos problémának, amely elszomorító aktualitással bír, érdekelt körökben rendkívül jelentőséget tulajdonítanak és részletes vita tárgyává teszik.

A Nemzeti Újjászülletés Frontjának keretén belül ennek a fontos problémának vitáira összehívták a kereskedőket, akik a kapcsolatot a termelők és a nagyközönség között fenntartják.

A kereskedőknek, akik megfelelő tanácsokkal rendelkeznek és akik ismerik a mai életet, közre kell működniük az ellátási rendszer szabályozásánál és külföldi szempontok az órák normalizálására érdekében.

Az üzérkedési probléma részleteinek értekezlet keretében való részletes megvitatásával a Nemzeti Újjászülletési Front olyan dícséretes feladatot teljesít, amellyel nagy segítségére van az ország polgárainak és továbbítja orvoslásra váró sérelmeiket az illetékes kormánykörökhöz.

Csak a cselekvések összehangbahoza-tala, valamint a lakosság számára hasznos jószándékok támogatása hozhatja meg az üzérkedésnek mindennapi életünkben való gyors és eredményes kiküszöbölését.

A NEMET GAZDASÁGI FŐSZAKÉRTŐ BUCURESTIBEN. Bucurestiből jelentik: Klaudius, a német híradalom gazdasági főszerkesztője Bucurestibe érkezett tegnap.

Bejegyezték Bucurestiben a „Sidol” társaságot. A bucaresti-i céghivatalnál bejegyezték a „Sidol Company S. A. R.” vegyeszeti vállalatot, mely tulajdonosok Aradról helyezte át székhelyét Bucurestibe. Az újonnan bejegyzett részvénytársaság címe: Calea Rahovei 240. alaptőkéje 8.100.100 lei, teljes egészében befizetve. A bucaresti-i céghivatalnál bejegyezték a vállalat összes gyártmányainak régi védjegyeit is. A céget jegyzik: Götzl Béla egyedül Rosinger Ernő, vagy Izsák Lajos Götzl Bélával közösen és Rosinger Ernő Izsák Lajossal szintén közösen. Hatóságok és igazságügyi fórumok előtt a céget Hoffmann I. bucaresti-i ügyvéd képviseli, cégjegyzői joggal és ő gondoskodik a cég követeléseinek behajtásáról is. Az anyavállalat helyén fióktelep maradt az erdélyi és bánági piac kiszolgálására.

Ertekezlet a városházán a maximális árakról

A város vezetőségénél több szakmai érdekltség képviselője kérte, hogy bizonyos árucikkekről emeljenek fel. Bejan Romulus dr. polgármesterhelyettes elnökletével csütörtökön délután bizottság vizsgálta meg a kérdéseket. Döntés nem történt, mivel ponteken folytatják az ülést. A határozat alapján előterjesztést juttatnak el a helytartóság gazdasági bizottságához hogy a városvezetés a javaslat alapján döntsön.

Milyen árakat keresnek külföldön?

Beszámoló a nemzetközi árubeszerzésről

A világpolitikai helyzet bizonytalansága már hónapok óta kedvezőtlenül befolyásolta a nemzetközi árubeszerzést. A háború kitörése aztán egy csapásra felborította a 20 év alatt oly hatalmas erőfeszítésekkel felépített külkereskedelmi rendszereket egyensúlyát. Szinte percek alatt teljesen megbénította ennek az óriási, lüktető erővel duzzadó szervezetnek a szivverését.

De a termelő országoknak éppen olyan életszükséglet lévén a termékeik elhelyezése, mint a fogyasztópiacoknak a szükséglet fedezése, a tespedés nem tarthatott sokáig. A pánik aránylag elég hamar eloszlott, a világgazdaság gépezetének hajtóerője újra akcióba lépett, a háborús gazdálkodás begyepesedett kérvágása ismét járt utta taposódott és a kereslet meg a kínálat kezét nyújtott egymásnak, hogy a világpiacon irányító kergetődsi játékokat folytassák ott, ahol szeptember elején abbahagyták.

Az alant felsorolt cégek nevét és pontos címét a bucaresti Kereskedelmi és Iparkamara Tudakozóirodája (Camera de Comerț și Industrie, Serviciul de Informații, Bucuresti, I. Str. Bursel 4.) készséggel közli minden érdeklődővel, aki evégett írásban hozzá fordul. A felvilágosítást kérő levélben ajánlatos a fentebb közölt megkeresések végén feltüntetett iktatószámra hivatkozni.

Scutarii (Albánia) cég parafint (50-52) óhajt importálni. Az árut fontsterlingben fizeti. (19765.)

Máltai vállalat keres bevitelre szőnyegeket, porcellán- és fayence-árukat, butor- és épületes és fonott fűzfaszéket. (19131.)

Athéni importőr keres 1000 tonna kreozotot, vasuti talpfát impregnálásra. (19932.)

Athéni fakereskedelmi nagyvállalat olyan fatermelő üzemek képviselőjét keresi, amelyeknek Görögországban nincs képviselője. (20004.)

Athéni gyár romániai cérnagyiparral vagy exportcéggel óhajt összeköttetésbe lépni. (20010.)

Amszterdami vegyipari üzem szintelenítő földet előállító romániai gyárral óhajt üzleti összeköttetésre lépni. (20109.)

Isztambuli cég keres tölgyfaparkettát, furnirt, épületesfát, felhuzható farollokat és enyvet. (19930.)

Isztambuli importőr keres beretvapengét, ollót és kést. (19863.)

Isztambuli vegyészeti üzem importálni óhajt nátriumszulfátot, marószódát, klórkáliumot és acetont. (29931.)

AZ EXPORTŐRÖK ÉS AZ IMPORTŐRÖK összeírása. Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli, akik fel vannak véve az exportőrök hivatalos jegyzékébe, hogy az 1939. jan. 9-iki 7. sz. hivatalos lapban megjelent s az exportőrök társulatáról szóló törvény értelmében meg kell jelenteniük a nemzetgazdasági minisztériumnál azt a szándékukat, hogy a jövő évben is hajtsanak-e exportüzleteket folytatni s ez esetben kért kell felvételüket a jövő évi jegyzékbe, vagy ellenkező esetben törölésüket kell kérelmezniük. A kérvények f. évi december hó 31-ig nyújtandók be az exportigazgatósághoz. (Ministerul Economiei Nationale, Direcțiunea Organizării și Incurajării Exportului, Bucuresti, Calea Victoriei 100.) Ugyancsak az aradi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a nemzetgazdasági minisztérium f. hó 18-ig meghosszabbította az importőrök jegyzékébe való felvétel iránti kérelmek benyújtásának határidejét. Külön kérvényben kell kérelmezni a külföldi üzemeket teljesíthető cégek jegyzékébe való felvételét. A kérvények a minisztériumhoz nyújtandók be. (Ministerul Economiei Nationale, Oficiul de Informații și Străinătăți, Bucuresti, Calea Victoriei 157.)

Legújabb jelentéseink:

Strasser Ottót gyanítják a müncheni merénylet mögött

Róma. A Stefani ügynökségnek jelentik Berlinből: Svájcban elterjedt hírek szerint a müncheni merényletben Strasser Ottó, az ismert nemzeti-szocialista emigráns keze van. Ez lenne az az oka annak, hogy Strasser a napokban elhagyta Svájcot és Angliába költözött.

Sir John Simon: Szoros pénzügyi együttműködést teremtettünk Anglia és Franciaország között

Londonból jelentik: A képviselőház csütörtöki ülésén Sir John Simon tartotta meg a beteg Chamberlain miniszterelnök helyett a szokásos heti beszámolót.

A múlt héten Hollandia és Belgium német részről történő megtámadásáról terjedtek el hírek. — mondotta beszámolója elején Sir John Simon. A német sajtó is támadó hangot használt a két állammal szemben és minden jel arra mutat, hogy Németország Hollandia és Belgium megrohanására készül.

Az elmúlt két hét alatt a szövetségek helyzete jelentősen megerősödött, — folytatta beszámolóját az angol miniszterelnök helyettese. — Különösen az Egyesült-Államok semlegeségi törvényének megváltoztatása jelent felmérhetetlen előnyt Anglia és Franciaország részére.

Kedvezőtlen tény azonban a finn—orsz tárgyalások megszakadása. Rátért ezután az angol pénzügyminiszter Rey-

naud francia pénzügyminiszter legutóbbi londoni látogatására is. Hangsúlyozta, hogy

olyan megállapodást kötöttek, amely politikailag, gazdaságilag és pénzügyileg is teljes együttműködést teremtett Anglia és Franciaország között.

A harcéri helyzetet ismertetve Sir John Simon kijelentette, hogy a nyugati fronton semmi különösebb esemény nem történt az elmúlt hét alatt. Közölte, hogy a német kereskedelmi hajók az elmúlt hét folyamán nem igen futottak ki a kikötőkből. Abból a kevés számban hajóból is, amelyek a tengerre merészkedtek, 4 német hajót elfogtak, 2 kereskedelmi hajót pedig elsüllyesztettek a szövetséges hadihajók.

Sir John beszámolója után vita keletkezett, amelynek során az ellenzéki vezérek azt követelték, hogy a kormány körülhatároltabb módon hozza nyilvánosságra Anglia háborús céljait.

Aflee őrnagy, az angol munkáspárt vezére azt

hangsúlyozta, hogy az angol nép tudni szeretné, hogy miért visel Anglia háborút. Közölte, hogy a felirati vita során ezt a nagyon furcsa kérdést még szóvá teszi.

UTOLSÓ PERCBEN

London. A Daily Herald Istambulból érkezett híre szerint a szovjetkormány a Törökországgal megszakított tárgyalások újrafelvételét kérte. Az ankarai szovjetnagykövét azt a tanácsot adta a török kormánynak, hogy szerződést írjon lá azokkal a kikötésekkel, amelyeket úgy Anglia, mint Franciaország kormánya is elfogadna. A török kormány erre az ajánlatra azt válaszolta, hogy ebben a kérdésben előbb kikéri London és Páris véleményét.

Londonból jelentik: A Reuter távirati ügynökség közli, hogy a közeljövőben angol kereskedelmi bizottság indul Szófiába, ahol fontos gazdasági természetű egyezmény megkötése érdekében folytatnak tárgyalásokat. Anglia vaját, szalonnát és gyümölcsöt akar importálni Bulgáriából, míg cserében gyarmatárut és gyáripari termékeket exportál.

Baselből jelentik: Csütörtökön reggel egy ismeretlen nemzetiségű repülőgép szállt el Basel felett. Csütörtökön délután egy újabb idegen repülőgép Basel feletti megjelenését jelezték. A svájci megfigyelők szerint német repülőgép volt az, amely a délután folyamán megsértette Svájc semlegességét.

Rómából jelentik: A Gazetta del Popolo csütörtöki számában éles oroszellenes cikket közöl. A lap hangsúlyozza, hogy Olaszország semmi körülmények között sem tűri, hogy Oroszország a Kárpátokon túlra, a Balkánra, vagy a Dunavölgyébe terjessze ki hatalmát.

Londonból jelentik: Ausztrália miniszterelnöke csütörtökön hivatalosan közölte az angol kormánnyal, hogy Ausztrália egy millió angol fonttal és megfelelő mennyiségű hadianyaggal támogatja az anyaországot a Németország elleni háborúban.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. száma, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetésekre előre fizetendő

ALKALMAZÁST KERES

Intelligens, gyakorlott, középkorú, komolyabb nő gyermek mellé ajánkozik, ki már Hyen minőségben volt. Címeket a kiadóba kér.

Bejáró-főzőnő állást keres azonnalra, vagy elsejére. Str. Alexandru Gavra 3. 5204

Állást keres fűszer- és rövidáru szakmában jártas, több évi gyakorlattal bíró fiatalember. Cím a kiadóban. 5200

ALKALMAZÁST NYER

Keresek jólfizető mindenest éves bizonyítványokkal. Bulev. Carol 36. I. emelet.

Főznetudó mindenest félnapokra felvétetik. Bul. Carol 58., földszint, jobbra. 5199

LAKÁS

Uccal egyszobás, komfortos lakás és egy kétszobás kiadó. Str. N. Filipescu 35. 5202

VÉTEL-ELADÁS

Kevészet használó, 3 és fél dioptriás valódi Zeiss punktuál szemüveg, melynek jelenlegi üzleti ára 330 lei — 200 leiért eladó. Szívességből eladják a Greff-fodrászüzletben, a városházával szemben. 5165

Keresek megbízóim részére készpénz-irratás ellenében is, varró és írógépet, butorokat, asztalneműt, selymgyegetek stb. Ajánlom dusan felszerelt raktárat. Salgóné bizonyítvány-üzlet, Piața A. Iancu (Str. Banatului sarok). 4981

Eladó: négyüléses olajtengelyes hajtókocsi, egy bőr félfedeles hintó, egy pár komplett kulcsos lőszerszám, 2 darab 8 hektós boroshordó. Cím a kiadóhivatásban. 5201

Körös, akác és szil gömbfát (rönkök) 16 cm.-től fölfele, egy éves vágásut, megvételre keres sürgősen Samberger-üzem, Fekete Bárány, Telefon 1477. 5205

Kőgáztalan hangu, hosszú bécsi zongora helyszüke miatt igen előnyös feltételek mellett eladó. Ackermann, Str. Biruintel 10 (Str. Abatorului második mellékúccája).

Dióhálók modern formában, olcsó kombinált szobák, íróasztalok, recamierek, ebédlők nagy választékban Tempo bizonyítványi üzletben, Fischer Eliz-palota. 4878

KÜLÖNFÉLÉK

Erika Ha jó írógépet akar, Ha régi írógépet megunt, cserélje be újra! Díjmentes bemutatás!

ERIKA írógépszaküzlet — ARAD, Str. Alexandru 5. Telefon 1399.

Keresetnek teherhordó kamionok különböző anyagnak az állomásról a Santierre való fuvarozásához, egy nagy Santierre részére Ineu, jud. Arad. Ajánlatokat személyesen, vagy telefon utján kér Santierre Militar. Ineu. Telefon 20.

Beraktározási raktárban lakásberendezések, vagy egyéb áruk olcsón beraktározhatók. Elfogadható áron eladó: üzletberendezés, klubgarnitúra, villanylámpák, falitükör. Str. Moise Nicoară No. 9—11. 5188

Preciz
Roman fordítások
Erika írógépszaküzletben, Arad, Str. Alexandru 5., Tel.: 13-98.

INGATEAN

Földes-palota közelében

urj magánház, négyosztós, összkomfortos lakással, alapincézés, parkirozott udvar, áron alul 720 ezer. — Belváros centrumában majdnem új földszintes ház, 2x3, 2x2 szobás, parkettás, fürdőszobás lakással, 875 ezer. — Főtérre nyíló uccában földszintes ház, üzlet, parkettás, fürdőszobás lakással, telek-értékben 575 ezer. — Színház közelében emeletes, masszív ház, teljes alapincézéssel, 10 lakással, fürdőszobákkal, 1 millió 400 ezerért eladó.

Haász ingatlaniroda
Arad, Eminescu-ucca 20—22.
Telefon 22—24.

HATSCHEK

Ingatlanforgalmi iroda
Arad, Biv. Carol 46. (Lakás ugyanott.)

TELEFON: 26—95.

Előnyös ajánlatok:

2.600 ezer: luxus bérvilla, 6 összkomfortos, nagy lakás, park. — 1.600 ezer: belvárosi emeletes sarokház, 2x3, 4x2, 2x1 szobás, mind elő, fürdőszobás, parkettás és 5 kislakás, 620 öl kert, nagy jöv. — 1.350 ezer: városháza közel felelemletes, kettős telken épült, elfelezhető bérház, 2 középnagy, összkomfortos és 9 kislakás, jó hozam, nagy kert — 1.100 ezer: minorita-palotához egész közel bérház, 2 üzlet, 1 nagy, 2x2, 4x1 szobás, összkomfortos, tell. lakás, 10 százalék jöv. — 1 millió: körüti sarokház, mind uccal, hallos, összkomfortos, középnagy lakások, 96 ezer jöv., kedv. fiz. felt. — 950 ezer: a főtér folytatásában emeletes bérház, 14. mind uccal lakás, nagy telek, 10 százalék jöv. — 850 ezer: a sugárutnál magasídsztes, masszív bérház, 8 középnagy lakás, részint elő, fürdőszobákkal, 5x1 sz. tell. lakás, 100 ezer jöv. — 750 ezer: a központban új, emeletes bérvilla, 3 legmodernebb, összkomfortos, komplett lakás, kert, 60 ezer jöv. — 720 ezer: közp. körhánál felelemletes, 14 lakásos, közművek, nagy kert, 90 ezer jöv. — 650 ezer: színházhoz közel, főúton, bérház, 4 üzlethelyiség, 1x3 szobás, fürdőszobás lakás, nagy pince és raktárak, 70 ezer jöv. — 600 ezer: Dir. CFR táján 700 öl telken 4 hérelmenyes, ipari nagyüzemmel — 550 ezer: belv. magasídsztes, alapincézett háromszobás, fürdőszobás, külön új kétszobás, fürdőszobás, parkettás lakások, 600 öl kert. — 500 ezer: villanegyedben négyosztós luxusvilla (cottage) főúton. — 460 ezer: Iancu-térhez közel alapincézett, 2x2, 6x1 szobás, tell. lakás, összközművek, 44 ezer jöv. — 400 ezer: színházhoz közel emeletes, háromlakásos, fürdőszobás, jó jöv. — 360 ezer: Mărăsesti-uccánál, felerészben új, 8 lakásos, pince, kert, 40 ezer jöv. — 300 ezer: Urania táján renovált, 1x3, 2x1 szobás lakás, közművek, kert. — 250 ezer: Marospart mellett felelemletes, közműves, 5 lakásos, nagy kert, kedv. fiz. felt. — 200 ezer: rendőrség táján 7 lakásos sarokház, nagy kert, 24 ezer jöv. — 170 ezer: Săguna-utnál 1x3 szobás, fürdőszobás, 1x2 szobás, tell. lakás, gazd. épületek, 300 öl kert. — 95 ezer: külvárosi új, töltes, kétszobás, tell. lakás, 220 öl kert. — Telkek — Földek. — Szőlők. — Kölcsön betétkészítésre.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST

Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Táviralcím: „Hungariotel”.